

MENETELMÄARVIOINTI

Itla arvioi lapsille ja alle 23-vuotiaille nuorille sekä heidän perheilleen suunnattujen mielenterveyttä edistävien psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuutta. Arvioon vaikuttavat menetelmäkuvaus ja vaikuttavuusnäyttö. Lisätietoja arvioinnista saat tämän katsauksen liitteestä 2, arviointioppaasta (Merikukka ym., 2025) ja verkkosivuilta itla.fi/menetelmapankki

Tämä ja muut menetelmäarviot ovat luettavissa myös Kasvun tuki -menetelmäpankissa.

Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin vaikuttavuuden arvio – systemaattinen kirjallisuuskatsaus (1. arvio)

Menetelmää toteuttava ammattilainen ja menetelmän kotipesän, Traumaterapiakeskuksen, edustaja ovat tarkistaneet menetelmää koskevat yksityiskohdat.

Tiivistelmä

Johdanto: Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallia sovelletaan ryhmämuotoisena hoitona lapsuudessaan kaltoinkohtelua kokeneille vanhemmille. Menetelmän tavoitteena on psykoedukaatio lapsuuden kaltoinkohtelun vaikutuksista omaan vanhemmuuteen ja traumaoireiden hallinta.

Tavoite ja tutkimuskysymys: Tässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa arvioidaan Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin vaikuttavuutta tutkimuskirjallisuuden perusteella. Katsaus vastaa seuraaviin kysymyksiin: Miten tarkasti Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli on kuvattu? Onko Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallilla näyttöön perustuvaa ja Suomeen sovellettavaa vaikuttavuutta kaltoinkohtelua kokeneiden vanhempien vakautumisen ja oireiden hallinnan tukemisessa sekä ylisukupolvisten traumavaikutusten ehkäisemisessä?

Aineisto ja tutkimusmenetelmät: Systemaattinen kirjallisuushaku tehtiin PCC-hakustrategialla (*Population, Concept, Context*), joka kohdistui kysymykseen: Mitä tutkimusta Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallista on tehty? Hakusanoina käytettiin seuraavia: P = vanhemmat, C = Vakautta vanhemmuuteen, *Daring to Care*. Konteksti (C) jätettiin pois hakutulosten liiallisen rajaamisen välttämiseksi. Ensisijaisena kiinnostuksen kohteena haussa olivat menetelmästä tehdyt vaikuttavuustutkimukset. Kirjallisuushaku tehtiin kuuteen viitetietokantaan: MEDLINE, APA PsycInfo, CINAHL, ERIC, Web of Science ja Scopus. Lisäksi suomenkielisiä julkaisuja haettiin Finna.fi-palvelusta, ja hakua täydennettiin manuaalisella haululla.

Tulokset: Menetelmästä ei ole julkaistu vaikuttavuustutkimusta eikä muuta vertaisarvioitua tutkimusta. Menetelmän vaikuttavuutta ei voi tutkimusperustaisesti arvioida. Menetelmän teoreettinen kuvaus on hyvä ja laaja-alainen. Käyttönoton tuen kuvaus on myös hyvä ja kattava.

Vaikuttavuusarvio: Menetelmä on Suomessa kehitetty ja suomalaisiin instituutioihin soveltuva ryhmähoitomalli. Menetelmä nojaa teoreettisessa kirjallisuudessa kuvattuihin mekanismeihin ja traumaoireiden hallintaan tähtääviin keinoihin kuten psykoedukaatioon ja altistukseen. Vahvan teoreettisen perustansa perusteella menetelmä saa arvion 2/5.

2/5, teoreettisesti perusteltu menetelmä

Johdanto

Itla arvioi lapsille ja alle 23-vuotiaille nuorille sekä heidän perheilleen suunnattujen psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuutta. Menetelmien eli esimerkiksi interventioiden, toimintamallien ja ohjelmien tavoitteena on edistää lasten ja nuorten mielenterveyttä ja hyvinvointia tai ehkäistä ja hoitaa varhaisessa vaiheessa heidän mielenterveysongelmiaan. Tässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa arvioidaan Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin vaikuttavuutta eli sitä, miten paljon ja minkä tasoista vaikuttavuusnäyttöä menetelmästä on. Katsauksessa arvioidaan myös menetelmän kuvaus ja käyttöönoton tuki.

Menetelmän tausta

Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli (*Daring to Care*) on Suomessa kehitetty menetelmä, jossa vanhemmille suunnatulla vakauttavalla ryhmämuotoisella hoidolla pyritään ehkäisemään lapsuudenajan trauman ylisukupolvista välittymistä. Menetelmän kehittäminen on lähtenyt liikkeelle *International Society for Traumatic Stress Study* -organisaation suosituksesta, jonka mukaan on tarvetta kehittää vanhemmille ryhmämuotoisia menetelmiä traumaperäisen stressin hallintaan. Tämä johti menetelmän kehittämiseen Suomessa (Osofsky ym., 2024, s. 324–327). Menetelmää on kehitetty Traumaterapiakeskuksessa vuodesta 2012 lähtien ja Raha-automaattiyhdistyksen tukemana tutkimus- ja kehittämistyönä vuosina 2016–2017 (Ruismäki ym., 2016; ks. myös Ruismäki, 2024a, 2024b).

Vakautta vanhemmuuteen -menetelmästä ei ole ilmestynyt vertaisarvioitua tutkimuskirjallisuutta kuten artikkeleita tieteellisissä lehdissä tai lukuja vertaisarvioituissa artikkelikokoelmissa. Menetelmän taustoituksessa on käytetty menetelmän käsikirjaa (Ruismäki ym., 2016), kotipesän antamia vastauksia Kasvun tuen asiantuntijoiden kyselyyn ja kotipesän osoittamia materiaaleja: kahta lukua Traumatisoituminen ja perhesuhteet -kirjasta (Ruismäki, 2024a, 2024b) ja johdantoa Hoivattavaa vanhemmuutta -oppaasta (Ruismäki ym., 2024). Lisäksi tässä artikkelissa on hyödynnetty tutkimuskirjallisuutta, johon yllä mainituissa materiaaleissa on viitattu. Menetelmäkuvauksen ja käyttöönoton tuen esittelyt perustuvat samoihin aineistoihin. Menetelmän omat verkkosivut ovat kehitteillä. Kansainvälisiä verkkosivuja ei ole. Toistaiseksi tietoa menetelmästä on Traumaterapiakeskuksen verkkosivuilla <https://traumaterapiakeskus.com>.

Menetelmäkuvauus

Kohderyhmä: Vakautta vanhemmuuteen -menetelmä on tarkoitettu alle 18-vuotiaiden lasten vanhemmille, joilla on itsellään traumataustaa lapsuudenperheen hoivasuhteissa tapahtuneesta kaltoinkohtelusta tai vaille jäämisestä. Osallistuakseen vanhemman tulee toimia lapsensa lähivanhempana ja olla motivoitunut pohtimaan, miten traumatisoituminen omassa lapsuudessa vaikuttaa vanhemmuuteen. Vanhemmalla tulisi osallistuessaan olla jo alustavaa ymmärrystä siitä, että omilla lapsuudenajan kokemuksilla voi olla vaikutusta omaan vanhemmuuteen. Vaikka ryhmään voi kuulua eri-ikäisten lasten vanhempia, pyritään ryhmät kokoamaan siten, että vanhempien kokemukset ja traumaoireet ovat samankaltaisia, eikä painopiste ole lasten iässä.

Ilmiö: Lapsuuden ja nuoruuden kasvuolosuhteissa traumaattisia tapahtumia tai prosesseja kokeneet vanhemmat voivat tarvita tukea vanhemmuuteensa. Oman kehityksen varhaisvaiheissa koettu trauma voi tuottaa vaikeuksia itsesäätelyssä ja mentalisaatiokyvyssä sekä negatiivista minäkuvaa ja haasteita läheisissä ihmissuhteissa.

Traumaperäinen stressihäiriö, sen piirteet ja siihen liittyvä näytön aste on kuvattu esimerkiksi aiheeseen liittyvässä Käypä hoito -suosituksessa. Viisi pääasiallista oireryhmää ovat tapahtuman pakottava uudelleen kokeminen, dissosiativiset oireet, mielialan lasku, välttämiskäyttäytyminen ja

ylivireys. Jos oireet ovat pitkäkestoisia poikkeuksellisen ja järkyttävän tapahtuman jälkeen, ne indikoivat traumaperäistä stressihäiriötä (PTSD, post-traumatic stress disorder) (*Traumaperäinen stressihäiriö*, 2025). Dissosiativiset oireet eli irtautuminen aikaan, paikkaan ja ympäröiviin vuorovaikutussuhteisiin nähden sekä muistamattomuus ovat yhteydessä lapsuudessa koettuun kaltoinkohteluun (Vonderlin ym., 2018).

Traumaperäinen stressihäiriö voi olla yhteydessä lapsuusajan haitallisiin kokemuksiin (ACE, adverse childhood experiences). Tuoreen suomalaisen tutkimuksen mukaan yli neljännes nuorista oli kokenut enemmän kuin yhden ACE-kokemuksen lapsuutensa aikana. ACE-kokemukset ovat yhteydessä muun muassa mielenterveysongelmiin, väkivaltarikollisuuteen ja syrjäytymiseen. (Laajasalo ym., 2025)

Tavoitteet ja vastemuuttajat: Vakautta vanhemmuuteen -menetelmällä pyritään katkaisemaan kaltoinkohtelun ja siitä johtuvan traumatisoitumisen välittyminen sukupolvelta toiselle. Aiemman tutkimuskirjallisuuden valossa ryhmämuotoiset hoitointerventiot vähentävät äitien stressiä (Barlow ym., 2002). Vakauttamiseen liittyvää psykoedukaatiota ja kognitiivista käyttäytymisterapiaa yhdistävä ryhmämuotoinen hoito ja sen tuoma vertaistuki tuottivat myönteisiä vaikutuksia lapsuuden kaltoinkohtelua kokeneille äideille (Dorrepaal ym., 2012).

Traumaattisia kokemuksia omassa lapsuudessaan läpikäyneillä vanhemmilla voi olla stressin ja tunteiden säätelyn haasteita, dissosiaatiota, välttelyä ja haasteita mentalisaatiossa. Nämä ovat eri tutkimusten mukaan yhteydessä vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen haasteisiin ja lisäävät riskiä lapsen kaltoinkohteluun ja lapsen omiin psykiatriisiin ongelmiin. (Ruismäki, 2024a)

Vakautta vanhemmuuteen -menetelmässä tarjotaan psykoedukaatiota traumaoireista ja vakauttamiskeinoista dissosiaation hallitsemiseksi. Menetelmän tavoitteita ovat turvallisuuden tunteen kehittäminen, vaikeiden mielentilojen ja ihmissuhteiden välttelyn vähentäminen ja oireiden kasvava hallinta. Menetelmällä tavoitellaan muutosta lähtötilanteeseen, johon verrattuna vanhemman itseymmärrys vahvistuu, häpeä ja välttely vähenevät ja traumaoireiden hallinta sekä omien tunteiden säätely lisääntyvät. Tavoitellun muutoksen myötä myös vanhemman kyky huolehtia lapsesta ikätasoisesti vahvistuu (Ruismäki, 2024a). Ryhmämuotoinen hoito tarjoaa vertaistukea ja pyrkii purkamaan traumaoireisiin liittyvää yksinäisyyden ja toivottomuuden tunteita (Osofsky ym., 2024). Erikseen päävastetta ja toissijaisia vasteita ei ole nimetty menetelmää kuvaavissa materiaaleissa, mutta ne ilmenevät tavoitteiden kautta ja ovat johdettavissa niistä mahdollisiin tutkimuksiin.

Lapsuudenaikaista kaltoinkohtelua kokeneilla aikuisilla voi olla esimerkiksi kroonista traumaa tai dissosiaatio-oireita. Posttraumaattista stressiä koskevassa amerikkalaistutkimuksessa on todettu, että sekä vakauttamistaitoja että niiden soveltamista käytäntöön yhdistävä menetelmä osoittautui vaikutuksiltaan myönteisimmäksi verrattuna tutkimusasetelman sisältämiin muihin vaihtoehtoihin, jotka eivät yhdistäneet näitä kahta osa-aluetta (Cloitre ym., 2010).

Samaan teoriaperustaan nojaavassa Hoivaavaa vanhemmuutta -hoitomallista tehdyssä seurantatutkimuksessa havaittiin alustavissa tutkimustuloksissa, että tutkittujen vanhempien hyvinvointi koheni tilastollisesti merkitsevästi dissosiativisten, masennus- ja somatoformisten oireiden kohdalla. Tutkimustuloksia on esitelty tiedeyhteisölle konferenssikontekstissa vuonna 2018, mutta niistä ei ole ilmestynyt vertaisarvioitua julkaisua. (Friberg ym., 2018)

Teoriaperusta: Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli nojaa pääosin kiintymyssuhdeteoriaan, kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan ja mentalisaatioteoriaan. Menetelmä perustuu useiden eri teoreettisten lähestymistapojen integroimiseen, ja se keskittyy vanhemmuuden pohtimiseen ja traumataustasta nousevien reaktioiden käsittelyyn (Osofsky ym., 2024). Menetelmässä hyödynnetään

vaikutusmekanismeja eri teoriaperustoista kuten mentalisaatioteoriasta juontuvaa mielellistämistä, jonka avulla pyritään hahmottamaan, mitä vaikutuksia omalla toiminnalla on lapseen.

Vakautta vanhemmuuteen -menetelmä ja samaan teoriaperustaan nojaava Hoivattavaa vanhemmuutta -menetelmä ankkuroituvat keskeisesti kiintymyssuhdeteoriaan, joka korostaa varhaisiän hoivassa tapahtuvaa vuorovaikutusta. Kiintymyssuhdeteoria kuvaa myös sitä, miten lapsi mieltää itsensä suhteessa turvallisiin tai turvattomiin hoivaajiinsa. Turvaton kiintymyssuhde voi olla välttelevä, ristiriitainen tai jäsentymätön (Bowlby, 1969; Seppälä & Tani, 2025). Kognitiiviset käyttäytymisterapiat pyrkivät vaikuttamaan henkilön ajatuksiin, tunteisiin ja käyttäytymiseen esimerkiksi altistuksen kautta. Tavoitteena on hallita haitallisia ajatuksia ja uskomuksia ja vaikuttaa tätä kautta käyttäytymiseen (Seppälä & Tani, 2025; ks. myös Beck, 1979).

Vakautta vanhemmuuteen -menetelmä nojaa myös osittain perheen kokonaisuutena systeemisesti huomioiviin lähestymistapoihin (esim. Fivaz-Depeursinge ym., 1996). Tämän lisäksi menetelmä pohjaa mentalisaatioajatteluun ja kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan perustuvaan traumapsykoterapeuttiseen lähestymistapaan. *Mentalisaatiolla tarkoitetaan* toisten ihmisten ajatusten ja tunteiden hahmottamista sekä niiden välisen vuorovaikutuksen ymmärtämistä ("eli mielellistämistä") (Fonagy ym., 2007).

Ydinelementit ja joustavuus: Vakautta vanhemmuuteen -ryhmän keskeisiä elementtejä ovat seuraavat:

- Ryhmänohjaajien psykoedukatiivinen ja traumatietoinen työote.
- Menetelmän teoriaperustan pohjalta teemoitettu ryhmäprosessi. Teemojen käsittelyjärjestyksessä on mahdollisuus siirtää yhden teeman ajankohtaa, mutta teemoja ei voi vaihtaa. Tapaamisia on yhteensä 13 kertaa, joihin sisältyy seurantatapaaminen.
- Struktuuri, joka tukee ryhmän tavoitteita. Pysyviä elementtejä ovat ohjaajien psykoedukatiiviset alustukset, aiheesta keskustelu, harjoitukset ja kotitehtävät.
- Ammatillisesti johdettu vertaistuki.
- Ryhmään osallistuessa on suositeltavaa, että henkilöllä on mahdollisuus olla läsnä jokaisella ryhmäkerralla.

Lisäksi menetelmässä on oleellista vanhemman oma motivaatio tarkastella vanhemmuutta ja omia kykyjä.

Menetelmän muokkaus: Menetelmä on kehitetty Suomessa, joten se ei ole muokattu (adaptoitu) versio kotimaisesta tai ulkomaisesta aiemmin kehitetystä menetelmästä.

Toteuttajat: Ryhmän ohjaajina toimii kaksi Traumaterapiakeskuksen ryhmänohjaajakoulutuksen käynnyttä ohjaajaa. Ohjaajien taustakoulutus tulee olla sosiaali- tai terveysalalta. Lisäksi ohjaajilta vaaditaan riittävää perehtyneisyyttä traumatisoitumiseen ja siihen, miten se vaikuttaa vanhemmuuteen.

Toteutustavat: Vakautta vanhemmuuteen -ryhmä on strukturoitu ryhmähoitomalli vanhemmalle. Menetelmä toteutetaan suljettuna ryhmänä.

Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli:

- Hoitomalli sisältää yhteensä 13 ryhmätapaamista ja on kestoltaan noin 3 kuukautta.
- Ryhmään osallistumista edeltää alkuarviointihaastattelu, jolla kartoitetaan soveltuvuutta, traumaoireita, motivaatiota ja sitoutumista.
- Ryhmässä on yhteensä 10 käsiteltävää teemaa, näihin liittyviä harjoituksia sekä itsenäisiä kotitehtäviä.

- Ryhmä kokoontuu joka viikko, ja tapaamiset kestävät noin 1,5 tuntia. Seurantatapaaminen järjestetään 2–3 kuukauden kuluttua ryhmän päättymisestä.
- Tapaamisten teemat ovat:
 - tutustuminen
 - kaltoinkohtelun vaikutusten ymmärtäminen
 - turvallisuuden tunteen kehittäminen
 - mielellistäminen (mentalisaatio)
 - tunteiden ymmärtäminen ja vireys
 - vaikeiden tunteiden ymmärtäminen
 - uskomukset
 - rajojen asettaminen vanhempana
 - hyvinvoinnista huolehtiminen
 - haastavien tilanteiden ennakointi
 - jäähyväisten jättäminen.
- Ryhmäkerrat ovat strukturoituja, ja niissä noudatetaan ryhmän toimintaperiaatteita. Ryhmäkertojen runko: ankkurointiharjoitus, edellisen ryhmäkerran teeman herättämien ajatusten ja kotitehtävien läpikäyminen, tauko, uuden aiheen alustus ja tähän liittyvät harjoitukset, uusien kotitehtävien esittely, ankkurointiharjoitus.
- Sopiva ryhmäkoko on 6–8 vanhempaa.

Keinot: Vakautta vanhemmuuteen -ryhmässä käytetään keinona psykoedukaatiota. Ryhmässä vanhemmille annetaan tietoa traumatisoitumisen ja kaltoinkohtelun oireista sekä niiden kehityksellisistä vaikutuksista itseän ja vanhemmuuteen. Psykoedukaatio auttaa luomaan ymmärrystä lapsuudenajan kaltoinkohtelun ja vaille jäämisen syistä, seurauksista ja niiden vaikutuksista vanhemmuuteen. Ryhmähoitomallissa yhdistyy teemojen tiedollinen ja kokemuksellinen käsittely. Ryhmän ohjaajien työote on psykoedukaatiivinen ja traumatietoinen, mikä sisältää traumatietoisuuden ja tiedollisen työskentelyn osaamisen.

Ryhmässä vanhemmat altistuvat tiedon ja omien oireiden tunnistamisen kautta aiheille, joita he muuten saattavat vältellä. Altistumista tapahtuu myös vaikeiden vuorovaikutustilanteiden ja tunnesäätelyyn liittyvien haasteiden ajattelun kautta. Ryhmähoitomallissa altistusta yhdistetään taitoharjoituksiin. Käytännön harjoitukset ja tehtävät ryhmässä mahdollistavat kokemuksellisen jakamisen, havainnollistamisen ja taitojen harjoittamisen. Ryhmässä harjoitellaan esimerkiksi tunne- ja vireystilansäätelytaitoja ja tarkkaavaisuuden ja huomion kohdentamista. Harjoitusten ohella suoritettavien kotitehtävien tarkoituksena on auttaa vanhempaa tunnistamaan itselle haastavia tilanteita ja ennakoimaan. Kotitehtävät ohjaavat tarkastelemaan ryhmäkerroilla saatua tietoa oman vanhemmuuden näkökulmasta itsenäisesti.

Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin keskiössä on ammatillisesti ohjattu vertaistuki. Ryhmä tarjoaa vertaistukea joka sosiaalisen tuen muotona tuottaa osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Joukkoon kuulumisen hälventää omaan minäkuvaan ja traumaoireisiin liittyvää häpeää. Vertaistuki mahdollistaa kysymisen, konkreettisen keinojen jakamisen ja kuulluksi tulemisen.

Opas toteuttajille: Ryhmän ohjaajille on olemassa Vakautta vanhemmuuteen -opas. Opas on saatavilla painettuna ja sähköisessä muodossa. Opas sisältää myös ohjaajan ohjeet. Opas on käännettävänä ruotsiksi.

Materiaalit menetelmän saajille: Vakautta vanhemmuuteen -ryhmään osallistujille jaetaan paperiset materiaalit ryhmäkerroilla. Materiaalit ovat saatavilla suomeksi.

Tässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa arvioidaan Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin vaikuttavuutta tutkimuskirjallisuuden perusteella. Vaikuttavuuden arvioimiseksi menetelmän on oltava riittävän hyvin kuvattu, jotta voidaan varmistaa, että tutkimuksissa käytetty menetelmä vastaa kotipesän kuvausta riittävällä tarkkuudella. Katsaus vastaa seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Miten tarkasti Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli on kuvattu?
- Onko Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallilla näyttöön perustuvaa ja Suomeen sovellettavaa vaikuttavuutta kaltoinkohtelua kokeneiden vanhempien vakautumisen ja oireiden hallinnan tukemisessa sekä ylisukupolvisten traumavaikutusten ehkäisemisessä?

Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Systemaattisella kirjallisuushaulla kartoitettiin Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallia koskeva tutkimuskirjallisuus. Hakua ohjasi kysymys: Mitä tutkimusta Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallista on tehty? Erityisesti haettiin vaikuttavuustutkimuksia, joiden metodologista luotettavuutta arvioitiin ja joiden perusteella muodostettiin arvio menetelmän vaikuttavuudesta. Haulla haettiin mutta myös kustannusvaikuttavuus- ja implementointitutkimuksia.

Hakustrategia ja tiedonlähteet

Hakustrategian muodostamisessa käytettiin populaatio, konsepti ja konteksti (PCC) -strategiaa (Peters ym., 2020), josta konteksti jätettiin pois hakutulosten liiallisen rajaamisen välttämiseksi. PCC-lähestymistapa valittiin, jotta haku olisi riittävän laaja ja kattaisi menetelmää koskevan tutkimusnäytön monipuolisesti.

Hakusanat muodostettiin PCC-strategian mukaisesti käyttämällä kahta PCC:n osa-aluetta (P + C). Kiinnostuksen kohteena olivat ensisijaisesti vaikuttavuustutkimukset, joiden tuloksissa on raportoitu menetelmän tavoitteisiin liittyviä muuttujia. Vaikuttavuustutkimukset raportoidaan tuloksissa PICO-lausekkeen avulla.

P = vanhemmat

C = Vakautta vanhemmuuteen, *Daring to Care*

Kirjallisuushaku tehtiin systemaattisena hakuna 29.4.2025 seuraaviin viitetietokantoihin: MEDLINE, APA PsycInfo, CINAHL, ERIC, Scopus ja Web of Science. Lisäksi suomenkielisiä viitteitä haettiin Finna.fi-hakupalvelusta. Hakustrategia on nähtävissä liitteessä 1. Haun teki E2 Tutkimus - tutkimuslaitos. Kirjallisuushaku toistettiin 20.10.2025, jolloin haku rajattiin edellisen haun jälkeiseen ajanjaksoon.

Ennalta määritetyt mukaanottokriteerit vaikuttavuustutkimuksille

- Tutkimuksen kohderyhmä on tutkimuskysymyksen mukainen.
- Menetelmän vaikuttavuutta on tutkittu Maailmanpankin maaluokituksen mukaisessa korkean tulotason maassa.
- Tutkimus on vertaisarvioitu alkuperäistutkimus tai niistä koostuva systemaattinen kirjallisuuskatsaus tai meta-analyysi.

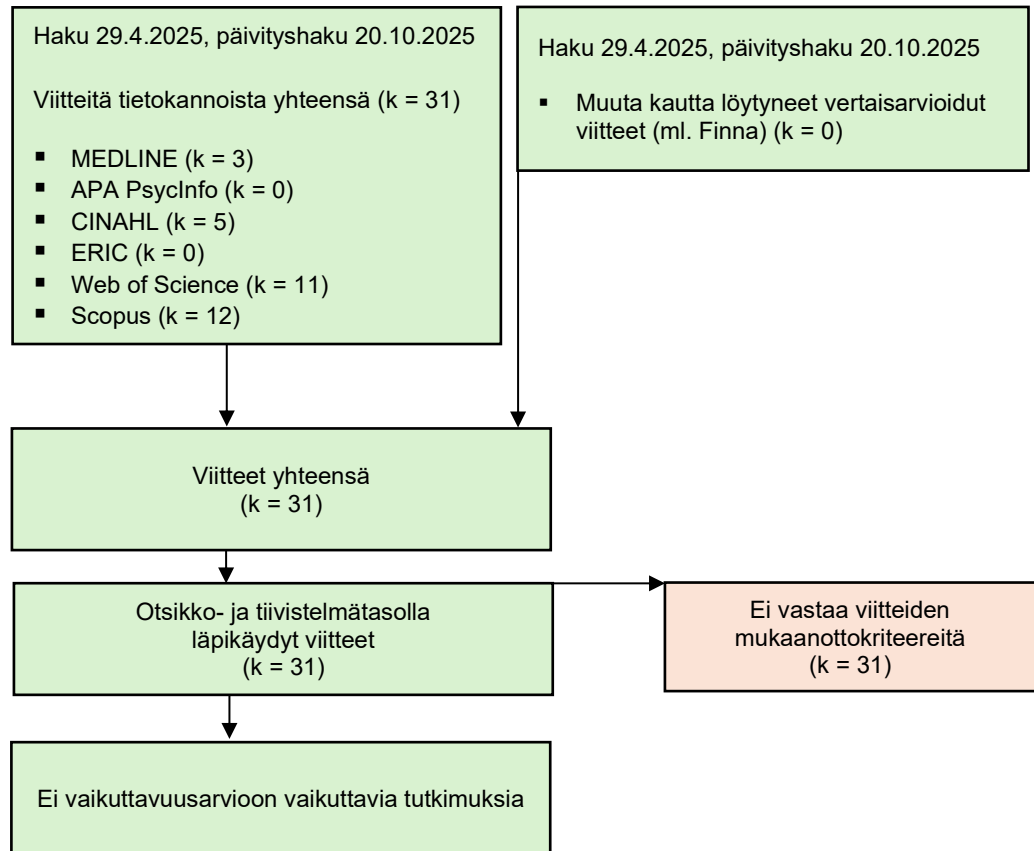
Ennalta määritetyt poissulkukriteerit vaikuttavuustutkimuksille

- Tutkimuksen kohderyhmä ei ole tutkimuskysymyksen mukainen.
- Vaikuttavuustutkimus on tehty Maailmanpankin maaluokituksen mukaisessa matalan tulotason tai keskitulotason maassa.
- Tutkimus on vertaisarvioimaton. Ulkopuolelle jätetään myös pääkirjoitukset ja kommentaarit.

Tutkimusten valinta

Liitteen 1 mukaisella hakustrategialla löydettiin yhteensä 31 viitettä. Lisäksi menetelmää katsottiin Finna.fi-hakupalvelun kautta suomenkielisten viitteiden löytämiseksi. Finna.fi-hakupalvelun ja muiden lähteiden kautta ei löytynyt vertaisarvioituja tutkimuksia. Otsikoiden ja tiivistelmien läpikäynnin jälkeen kokotekstivaiheen tarkasteluun ei jäänyt viitteitä. Otsikot ja tiivistelmät kävi läpi yksi tutkijataustainen

asiantuntija, joka konsultoi epäselvissä tilanteissa toista asiantuntijaa. Haun eteneminen on kuvattu vuokaaviossa kuviossa 1.



Kuvio 1. Vuokaavio Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin systemaattisen kirjallisuushaun viitteiden valinnasta.

Menetelmäkuvausten ja käyttöönoton tuen arviointi

Vaikuttavuuden arvioimiseksi menetelmän on oltava riittävän hyvin kuvattu, jotta voidaan varmistaa, että tutkimuksissa käytetty menetelmä vastaa kotipesän kuvausta menetelmästä. Menetelmäkuvaus arvioitiin osana tätä katsausta. Lähteinä arvioinnissa käytettiin johdannossa esiteltyjä menetelmäkuvausten osa-alueita, jotka on raportoitu kotipesän toimittamien kirjallisten materiaalien pohjalta. Jotta menetelmä voisi olla vaikuttava myös käytännössä, se on otettava käyttöön suunnitelmallisesti. Myös kotipesän tarjoama käyttöönoton tuki arvioidaan osana tätä katsausta.

Vaikuttavuusnäytön arviointi

Vaikuttavuuden osoittamiseksi tarvitaan tutkimusasetelma, jossa koeryhmän muutoksia verrataan vertailuryhmään. Vertailuryhmälle voidaan antaa esimerkiksi psykoedukaatiota tai toteuttaa toinen vaikuttavaksi todettu menetelmä, jolla on sama tavoite kuin arvioitavalla menetelmällä. Vaihtoehtoisesti vertailuryhmänä voi toimia kontrolliryhmä, joka saa tavanomaista hoitoa (*treatment as usual*) tai odottaa palvelun alkamista jonotuslistalla.

Vaikuttavuuden arviointi keskeisissä kansainvälisissä menetelmätietokannoissa

Kirjallisuushaun lisäksi tehtiin haku keskeisiin psykososiaalisten menetelmien vaikuttavuutta arvioiviin menetelmätietokantoihin. Haetut tietokannat olivat ruotsalainen *Statens beredning för medicinsk och*

social utvärdering (SBU, 24.10.2025), norjalainen *Ungsinn* (24.10.2025) ja isobritannialainen *Foundations Guidebook* (24.10.2025) sekä yhdysvaltalaiset *Blueprints for Healthy Youth Development* (24.10.2025) ja *California Evidence-Based Clearinghouse for Child Welfare* (CEBC, 24.10.2025). Menetelmää ei ollut arvioitu missään edellä mainituista tietokannoista.

Tulokset

Menetelmäkuvauksen arviointi

Menetelmäkuvauksen arviointi on esitetty taulukossa 1. Menetelmä on kuvattu Vakautta vanhemmuuteen -käsikirjassa (Ruismäki ym., 2016), teoksen *Traumatisoituminen ja vanhemmuus* kahdessa luvussa (Ruismäki, 2024a, 2024b) ja World Association for Infant Mental Health (WAIMH) -järjestön käsikirjan luvussa, jossa esitellään useampia menetelmiä (Osofsky ym., 2024). Menetelmän kohderyhmä, sen kuvaama ilmiö, teoriaperusta, ydinelementit ja joustavuus on kuvattu hyvin. Tavoitteet on kuvattu niin ikään hyvin, mutta vastemuuttujia (päävaste ja toissijaiset vasteet) ei ole esitetty erikseen. Kotipesän tulevissa julkaisuissa voisi täsmentää, millaisia vasteita menetelmästä voisi tutkia ja millaisin tutkimusasetelmin. Menetelmän käyttö on kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi.

Taulukko 1. Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin menetelmäkuvauksen arviointi.

Menetelmäkuvauksen osa-alue	Ei kuvattu lainkaan	Kuvattu, mutta ei riittävästi	Kuvattu riittävästi
Keskeinen sisältö			
Kohderyhmä	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Ilmiö	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Tavoitteet ja vastemuuttajat	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Teoriaperusta	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Ydinelementit ja joustavuus	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Menetelmän muokkaus	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Menetelmän käyttö			
Toteuttajat	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Toteutustavat	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Keinot	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Materiaalit ja kustannukset			
Opas toteuttajille	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Materiaalit menetelmän saajille	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Kustannukset	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>

Vaikuttavuusnäytön arviointi

Menetelmästä ei löytynyt systemaattisessa kirjallisuushaussa vaikuttavuustutkimusta, jota olisi tehty Maailmanpankin maaluokituksen mukaisessa korkean tulotason maassa.

Käyttöönoton tuen arviointi

Vakautta vanhemmuuteen -menetelmän käyttöönoton tuen on arvioitu toteutuvan seitsemässä osa-alueessa kahdeksasta (taulukko 2). Menetelmän käyttöönoton tuki on hyvää. Vakautta vanhemmuuteen -menetelmällä on selkeästi määritelty kohderyhmä, ja mukaanotto- sekä poissulkukriteerit on kuvattu. Vanhemmat voivat hakeutua ryhmään oma-aloitteisesti tai sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen ohjaamana. Kohderyhmän rekrytointiin on mahdollista saada tukea ja tuotettua materiaalia mikä edistää kohderyhmän ohjautumista ryhmään.

Ryhmänohjaajien koulutuksesta vastaa Traumaterapiakeskus. Ryhmänohjaajien taustakoulutus on määritelty, joskin määrittely voisi olla tarkempi ja selkeämpi. Käyttöönoton tuessa on huomioitu ja

kuvattu ohjaajien ryhmänohjausta tukeva muu osaaminen. Ohjaajien pätevytymisprosessi ja sertifiointikriteerit on määritelty ja kuvattu selkeästi. Vakautta vanhemmuuteen -ryhmänohjaajakoulutus sisältää kolme teoriakoulutuspäivää, ryhmän valmistelun ja kokoamisen sekä ohjaamisen työpareina Traumaterapiakeskuksen kouluttajien työnohjauksessa. Tämän hyväksytysti suoritettuaan ohjaaja saa ryhmänohjaajan sertifiointin. Pätevytymisen jälkeen Traumaterapiakeskus suosittelee työnohjausta (maksullinen) ryhmää ohjaaville ja sillä on valmius tukea organisaation käyttöönottoa työnohjauksen ja koulutuksen keinoin.

Vakautta vanhemmuuteen -opas sisältää ohjaajan ohjeet ja selkeää, ohjaustyötä tukevaa materiaalia ryhmäkertojen toteuttamiseksi. Ryhmänohjauksen tueksi Traumaterapiakeskus järjestää ohjaajien kokemustenvaihtotapaamisia ja kertauskoulutuksen. Toistotarkkuuden varmentamisen voidaan arvioida toteutuvan riittävällä tavalla. Menetelmän toistotarkkuutta seurataan työnohjauksen ja ryhmässä kerättävän palautteen avulla. Tämä voisi hyötyä systemaattisemmasta ja tarkemmasta toteutuksesta. Toteuttaja ei kuvaa menetelmän systemaattista seurantaa tai siihen kohdennettuja materiaaleja. Seurannan ja ylläpidon välineiden osalta arviointikriteeri ei täyty.

Taulukko 2. Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin käyttöönoton tuen arviointi.

Käyttöönoton tuen vauhdittajat	Onko menetelmän kannalta olennainen?		Toteutuuko?	
	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei
Kohderyhmä				
Kohderyhmän rekrytoiminen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Koulutus				
Pätevyysvaatimukset	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kouluttaminen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Pätevytyminen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Tuki, ohjaus ja dokumentaatio				
Tuki	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ohjaus	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Seurannan ja ylläpidon välineet	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Toistotarkkuuden varmentaminen	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Yhteensä	8		7	
Käyttöönoton tuki	7/8			

Pohdinta

Vaikuttavuusarvio

Tämän systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tavoite on kuvata Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli ja arvioida sen vaikuttavuutta. Tähän on pyritty kuvaamalla menetelmää kotipesän osoittamilla materiaaleilla ja tutkimuskirjallisuudella. Kirjallisuushauissa ei löytynyt menetelmään liittyvää vaikuttavuustutkimusta eikä muuta vertaisarvioitua tutkimuskirjallisuutta. Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli saa vaikuttavuusarvion 2/5. Lisätietoja vaikuttavuusarvion tasojen perusteista liitteestä 2.

Menetelmällä on selkeästi kuvattu teoreettinen perusta ja sen vaikutusmekanismit voidaan kuvata olemassa olevan tutkimuskirjallisuuden kautta. Menetelmä perustuu kognitiiviseen, traumafokusoituneeseen psykoterapiaan, kiintymyssuhdeteoriaan ja mentalisaatioon (ks. Osofsky ym., 2024). Lisäksi menetelmä on kattavasti ja hyvin kuvattu ja sen käyttöönoton tuki on hyvä. Menetelmä on kuvattu hyvin käsikirjassa (Ruismäki ym., 2016) ja kahdessa Traumatisoituminen ja perhesuhteet -kirjan luvussa (Ruismäki, 2024a, 2024b) joista ensimmäinen kuvaa teoriaperustaa. Menetelmä on kehitetty Suomessa, ja sen soveltamisen voidaan katsoa olevan ongelmatonta suomalaisissa organisaatioissa kuten hyvinvointialueilla, yksityisen sektorin palveluissa ja kolmannen sektorin organisaatioissa.

Menetelmästä ei ole tehty vaikuttavuustutkimusta Maailmanpankin maaluokituksen mukaisissa korkean tulotason maissa eikä muuta vertaisarvioitua tutkimusta. Menetelmän vaikuttavuutta ei siis ole toistaiseksi osoitettu. Täten sen arvioiminen tasolle 3/5 verrattuna tasoon 2/5 ei ole mahdollista. Vertaisarvioidut vaikuttavuustutkimukset voisivat nostaa sen tasolle 3–5/5.

Vahvuudet ja rajoitukset

Tämän menetelmäärviöinnin vahvuus on, että se voi osoittaa Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin olevan kattavasti ja selkeästi kuvattu. Menetelmän teoriaperusta on monipuolinen ja verrannollinen samantyyppisiin menetelmiin (esim. Vahvuutta vanhemmuuteen, ks. Seppälä ja Tani, 2025). Lisäksi Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin käyttöönoton tuki on hyvä ja menetelmä otettavissa käyttöön eri organisaatioissa. Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallia on kehitetty vaihehoitosuuntautuneen hoidon ensimmäisen vaiheen mukaisesti, jonka traumaoireita traumaoireita vähentävästä vaikutuksesta on positiivisia tutkimustuloksia (mm. Corrigan ym., 2020, Philipps ym., 2019).

Tämän menetelmäärviöinnin heikkous on, että se ei voi kuvata menetelmän vaikuttavuutta. Syy tähän on se, että menetelmästä ei ole ilmestynyt vertaisarvioitua vaikuttavuustutkimusta tai muuta tutkimusta. Menetelmän teoriaperusta on laaja-alainen. Menetelmän teoriaperustasta käsin ei ole määritelty menetelmälle selkeitä vastemuuttujia, mutta menetelmän tavoitteet on kuvattu riittävästi ja vastemuuttajat ovat johdettavista niistä. Heikkoutena nähdään, että menetelmään ei sisälly ryhmän tavoitteiden kannalta keskeisten tekijöiden alkua- ja loppuvaiheen yhdenmukaista tarkastelua. Menetelmää koskevassa tulevassa tutkimuksessa voi tarkastella, missä määrin eri teoreettisista viitekehysistä käsin muotoillut ja testatut tutkimushypoteesit tukevat juuri Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomallin tavoitteita ja toimivuutta.

Teoriaperustaltaan samantyyppisestä, mutta pidemmästä ja vaativammasta Hoivattavaa vanhemmuutta -ryhmähoitomallista on ollut käynnissä määrällistä tutkimusta (ks. Friberg ym. 2018), jonka mukaan osallistuvien vanhempien hyvinvointi koheni tilastollisesti merkitsevästi. Tämä koski

dissosiativisia, masennus- ja somatoformisia oireita. Tämän tutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan ole suoraan sovellettavissa Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalliin.

Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli soveltuu hyvin sekä vaikuttavuustutkimuksen että muun tutkimuksen kohteeksi. Menetelmän käytön yhteyteen on tällöin suunniteltava tutkimusasetelma ja aineistonkeruu sekä turvattava resurssit tutkimusjulkaisujen valmistumiselle. Menetelmän kotipesän antamien tietojen mukaan uutta tutkimusta on suunnitteilla hyvinvointialueella.

Johtopäätökset ja jatkotutkimus

Vakautta vanhemmuuteen -ryhmähoitomalli on Suomessa kehitetty, laaja-alaiseen teoreettiseen kirjallisuuteen pohjattu ja huolellisesti kuvattu ylisukupolvisen trauman välittymisen vähentämiseen tähtäävä psykososiaalinen menetelmä. Menetelmää on kehitetty Traumaterapiakeskuksessa tehdyn työn yhteydessä. Laadullisia tai määrällisiä vertaisarvioituja tutkimusartikkeleita ei ole ilmestynyt. Menetelmän vaikuttavuutta ei voi vielä arvioida. Ryhmähoitomallin kehittämistyössä on luotu vahva perusta, johon pohjaten on mahdollista kerätä tutkimusaineistoa ja julkaista vertaisarvioitua tutkimusta. Mahdollisuudet uuden tutkimusaineiston keräämiselle ja vaikuttavuustutkimuksen tekemiselle ovat hyvät. ●

Kirjoittajat:

VTT, sosiologian dosentti, TKI-asiantuntija **Linda Hart**, Laurea-ammattikorkeakoulu
YTM, sosiaalityöntekijä, sosiaalialan lehtori **Jonna Brandt**, Laurea-ammattikorkeakoulu

Sidonnaisuudet:

Ei sidonnaisuuksia. Kirjoittajat eivät toteuta menetelmää.

Kiitokset:

Kiitos erityisasiantuntija **Heidi Backmanille** ja tiedeasiantuntija **Marko Merikukalle** arviointityön ohjaamisesta ja tukemisesta sekä käsikirjoituksen arvokkaista kommentteista. Kiitos Heidi Backmanille myös kirjallisuushakujen tekemisestä.

Lähteet:

Barlow, J., Coren, E. & Stewart-Brown, S. (2002). Meta-analysis of the effectiveness of parenting programmes in improving maternal psychosocial health. *British Journal of General Practice*, 52(476), 223–233.

Beck, A. T. (1979). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. New American Library.

Blueprints for Healthy Youth Development. (2025). *Program Search*. Haettu 24.10.2025 osoitteesta <https://www.blueprintsprograms.org/program-search/>

Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Volume 1, Attachment*. Basic Books.

California Evidence-Based Clearinghouse for Child Welfare. (2025). *Alphabetical List of Programs*. Haettu 24.10.2025 osoitteesta <https://www.cebc4cw.org/search/by-program-name/>

Cloitre, M., Chase Stovall-McClough, K., Noonan, K., Zorbas, P., Cherry, S., Jackson, C.L., Gan, W. & Petkova, E. (2010). Treatment for PTSD Related to Childhood Abuse: A Randomized Controlled Trial. *American Journal of Psychiatry*, 167(8), 915–924. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2010.09081247>

Corrigan, J.-P., Fitzpatrick, M., Hanna, D. & Dyer, K. F. W. (2020). Evaluating the effectiveness of phase-oriented treatment models for PTSD – A meta-analysis. *Traumatology* 26(4), 447–454. <https://doi.org/10.1037/trm0000261>

Dorrepal, E., Thomaes, K., Smit, J. H., van Balkom, A. J. L. M., Veltman, D. J., Hoogendoorn, A. & Draijer, N. (2012). Stabilizing Group Treatment for Complex Posttraumatic Stress Disorder Related to Child Abuse Based on Psychoeducation and Cognitive Behavioural Therapy: A Multisite Randomized Controlled Trial. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 81(4), 217–225. <https://doi.org/10.1159/000335044>

Fivaz-Depeursinge, E., Frascarolo, F. & Corboz-Warnery, A. (1996). Assessing the triadic alliance between fathers, mothers, and infants at play. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 74, 27–44. <https://doi.org/10.1002/cd.23219967404>

Fonagy, P., Gergely, G. & Target, M. (2007). The parent–infant dyad and the construction of the subjective self. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 48, 288–328. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01727.x>

Foundations Guidebook. (2025). *Guidebook*. Haettu 24.10.2025 osoitteesta <https://foundations.org.uk/toolkit/guidebook/>

Friberg, L., Ruismäki, M., Virta, M., Granö, N., Norring, M., Lipsanen, J. & Suokas, A. (2018). *Trauma focused parenting groups can improve trauma symptoms in mothers with childhood maltreatment*. Konferenssiposteri, World Association for Infant Mental Health -konferenssi, 26.-30.5.2018, Rooma, Italia.

Laajasalo, T., Ellonen, N., Aaltonen, M. & Martikainen, P. (2025). Haitallisten lapsuusajan kokemusten yhteydet nuorten koulutuspolkuihin, mielenterveyteen ja väkivaltarikollisuuteen. *Yhteiskuntapolitiikka*, 90(3), 217–229. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025061166857>

Osofsky, J. D., Gurwitch, R., Dozier, M. & Isosävi, S. (2024). Trauma-Informed Mental Health Interventions for Young Children. Teoksessa J. D. Osofsky, H. E. Fitzgerald, M. Keren & K. Puura (toim.), *WAIMH Handbook of Infant and Early Childhood Mental Health*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-48631-9_21

Philipps, A., Silbermann, A., Morawa, E., Stemmler, M. & Erim, Y. (2019). Effectiveness of a Multimodal, Day Clinic Group-Based Treatment Program for Trauma-Related Disorders: Differential Therapy Outcome for Complex PTSD vs. Non Complex Trauma-Related Disorders. *Frontiers in Psychiatry*, 10, 800. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00800>

Ruismäki, M. (2024a). Lapsuuden kaltoinkohtelun vaikutukset vanhemmuuteen. Teoksessa A. Ailoranta, S. Isosävi, M. Ruismäki & S. Kaunisto (toim.), *Traumatisoituminen ja perhesuhteet* (s. 183–196). Traumaterapiakeskus.

Ruismäki, M. (2024b). Vakauttavat ryhmähoitomallit lapsuuden kaltoinkohtelusta toipuville vanhemmille. Teoksessa A. Ailoranta, S. Isosävi, M. Ruismäki & S. Kaunisto (toim.), *Traumatisoituminen ja perhesuhteet* (s. 380–405). Traumaterapiakeskus.

Ruismäki, M., Friberg, L., Keskitalo, K., Lampinen, A., Mankila, P. & Vänskä, V. (2016). *Vakautta vanhemmuuteen: Ensitietoa ja keinoja lapsuuden kaltoinkohtelusta selviytyville vanhemmille*. Traumaterapiakeskus.

Ruismäki, M., Friberg, L., Keskitalo, K., Lampinen, A.-M., Mankila, P. & Vänskä, V. (2024). *Hoivattavaa vanhemmuutta: Opas lapsuuden kaltoinkohtelusta toipuvien vanhempien ryhmämuotoiseen tukemiseen*. Traumaterapiakeskus.

Seppälä, V. & Tani, S. (2025). Vahvuutta vanhemmuuteen -perheryhmä (Föräldrskapet främst, Families First): Mentalisaatioperustainen perheryhmä vanhemmuuden tukemiseen (2. arvio). *Kasvun tuki -aikakauslehti*, 5(1), 73–83. <https://doi.org/10.61259/kt.162618>

Slade, A. (2005). Parental reflective functioning: An introduction. *Attachment & Human Development*, 7(3), 269–281. <https://doi.org/10.1080/14616730500245906>

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering. (2025). *Publications*. Haettu 24.10.2025 osoitteesta <https://www.sbu.se/en/publications2/>

Traumaperäinen stressihäiriö. (2025). Käypä hoito -suositus. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Haettu 2.11.2025 osoitteesta <https://www.kaypahoito.fi/hoi50080>

Ungsinn. (2025). *Tiltak*. Haettu 24.10.2025 osoitteesta <https://uit.no/ungsinn/tiltak>

Vonderlin, R., Kleindienst, N., Alpers, G. W., Bohus, M., Lyssenko, L. & Schmahl, C. (2018). Dissociation in victims of childhood abuse or neglect: a meta-analytic review. *Psychological Medicine*, 48(15), 2467–2476. <https://doi.org/10.1017/S0033291718000740>

Liite 1. Hakustrategia ja hakutulosten määrät viitetietokannoittain.

Haku tehtiin 29.4.2025 + päivityshaku 20.10.2025.

Haun osa-alue	Hakulausekkeet	Hakutulosten määrä
MEDLINE & APAPsycInfo (Ovid)		
P	parents OR mother* OR father* OR parenthood OR parenting OR caregivers OR caregiving OR family OR families OR parent-child relationship OR parental role OR maternal OR paternal OR mothers OR fathers OR new parents OR first-time parents OR single parents OR adoptive parents OR foster parents OR guardians OR parenting skills OR parental support OR parenting practices	3 893 524
C (title, abstract, keywords)	"Daring to Care" or "vakautta vanhemmuuteen"	5
P AND C		3 + 0
CINAHL & ERIC (EBSCO)		
P	parents OR mother* OR father* OR parenthood OR parenting OR caregivers OR caregiving OR family OR families OR parent-child relationship OR parental role OR maternal OR paternal OR mothers OR fathers OR new parents OR first-time parents OR single parents OR adoptive parents OR foster parents OR guardians OR parenting skills OR parental support OR parenting practices	1 085 111
C (title, abstract, keywords)	"Daring to Care" or "vakautta vanhemmuuteen"	6
P AND C		5 + 0
Web of Science		
P	parents OR mother* OR father* OR parenthood OR parenting OR caregivers OR caregiving OR family OR families OR parent-child relationship OR parental role OR maternal OR paternal OR mothers OR fathers OR new parents OR first-time parents OR single parents OR adoptive parents OR foster parents OR guardians OR parenting skills OR parental support OR parenting practices	4 206 800
C	"Daring to Care" or "vakautta vanhemmuuteen"	11
P AND C		11 + 0
Scopus		
P	parents OR mother* OR father* OR parenthood OR parenting OR caregivers OR caregiving OR family OR families OR parent-child relationship OR parental role OR maternal OR paternal OR mothers OR fathers OR new parents OR first-time parents OR single parents OR adoptive parents OR foster parents OR guardians OR parenting skills OR parental support OR parenting practices	229 373
C (title, abstract, keywords)	{Daring to Care} or {vakautta vanhemmuuteen}	12
P AND C		12 + 0
Finna		
C	"Vakautta vanhemmuuteen"	4 + 0

Liite 2. Vaikuttavuusarvion tasot ja vaatimukset.

Lisätietoja arviointioppaasta (Merikukka ym., 2025).



Taso	Menetelmäkuvaus	Tutkimus
1/5	Menetelmä on dokumentoitu riittävällä tarkkuudella.	<ul style="list-style-type: none"> Enintään vertaisarvioimatonta tutkimusta
2/5	Menetelmän teoreettinen tausta on kuvattu ja perusteltu	<ul style="list-style-type: none"> Vertaisarvioitua tutkimusta Vaikutus- tai vaikuttavuustutkimusta ei ole tai se ei ole luotettavaa
3/5	Menetelmä on dokumentoitu riittävällä tarkkuudella. Teoreettinen tausta on kuvattu ja perusteltu.	<ul style="list-style-type: none"> Vertaisarvioitua vaikutus- tai vaikuttavuustutkimusta ennen-jälkeen-asetelmalla tai myönteinen menetelmän näytön arviointi keskeisessä kansainvälisessä menetelmätietokannassa Luotettavuudeltaan tyydyttävä (keskiarvo vähintään 2)
4/5	Menetelmästä on opas, manuaali tai muu kirjallinen dokumentaatio.	<ul style="list-style-type: none"> Vertaisarvioitua vaikuttavuustutkimusta ennen-jälkeen-asetelmalla
5/5	Menetelmällä on Suomessa kotipesä, joka tarjoaa käyttöönoton tukea	<ul style="list-style-type: none"> Vertaisarvioitua vaikuttavuustutkimusta seurantamittauksella Luotettavuudeltaan hyvä (keskiarvo vähintään 3) Efektikoko on riittävän suuri